

Komunikat Jury

XVI edycji konkursu „Historia Bliska”

W XVI edycji konkursu „Historia Bliska” uczestnicząca w nim młodzież – gimnazjów i szkół średnich – mogła wybrać spośród trzech równorzędnych tematów: *Polacy i Rosjanie w XX wieku – historie utrwalone i zatarte*; *Pierwsze i ostatnie dni II wojny – kadry pamięci* oraz *Walka, opór, bunt – wartość i cena niezgody w PRL*.

Konkurs ogłoszony został przez Ośrodek KARTA w listopadzie 2011.

Nadesłano 237 prac (111 zespołowych i 126 indywidualnych), autorstwa 470 uczniów (z których 72% stanowią dziewczęta), ze 138 szkół (39 gimnazjów, 99 szkół ponadgimnazjalnych) oraz 3 bibliotek gminnych, ze 105 miejscowości z całej Polski. Uczniom towarzyszyło 158 opiekunów, przeważnie nauczycieli historii, WOS-u, języka polskiego, a także rodziców i krewnych. 60 prac konkursowych (25%) nadesłano ze szkół uczestniczących w konkursie po raz pierwszy.

Największym zainteresowaniem cieszył się temat: *Pierwsze i ostatnie dni II wojny – kadry pamięci* – podjęto go w 148 pracach (63%). Na temat *Polacy i Rosjanie w XX wieku – historie utrwalone i zatarte* – nadesłano 27 prac (11%), a na trzeci *Walka, opór, bunt – wartość i cena niezgody w PRL* – 62 prace (26%).

II wojna światowa stała się przedmiotem zainteresowania znaczącej większości uczestników konkursu, wyraźnie widać tu gorączkowe pragnienie zapisania pamięci odchodzącego pokolenia świadków, zbyt często bez dokonywania wyboru materiału zasugerowanego tematem badawczym. Stąd więc często pokazywanie losów bohaterów w długim czasie, niemal całym okresie wojny: opowieści o pracy robotników przymusowych, walce partyzanckiej, zesłaniu na Syberię. Zazwyczaj nie realizowano wprost zadania zapisania odtworzonych z pamięci wyrazistych momentów zwrotnych, kiedy „walił się świat”, radykalnie zmieniała się rzeczywistość na początku i na końcu wojny. Na tym większą uwagę zatem zasługiwały prace, w których udało się pokazać jakby sfotografowane i na zawsze umieszczone w albumie życia kadry – bez względu na to, w jakim momencie (różnie dla różnych bohaterów) wojna „subiektywnie” zaczynała się lub kończyła.

Temat rosyjski przyniósł głównie prace podejmujące problem sowieckich represji – bez kontrowania go odszukаныmi historiami „niezwykłymi”, bez refleksji nad pokutującymi w zbiorowej świadomości, narzucającymi się stereotypami. Ale – jak pokazują wyniki konkursu – nie było to zadanie niemożliwe.

Opowieści o postawach czy działalności opozycyjnej, zarówno we wczesnym okresie PRL, jak też ruchu „Solidarności” bądź konspiracji stanu wojennego, częściej były skrupulatnym zapisem faktów, zdarzeń na różną skalę (krajowych, regionalnych czy lokalnych), a także biografii osobistych „buntowników”, niż realizacją zadania konkursowego. Brakowało tu pytań skierowanych do bohaterów o refleksję nad konsekwencjami ich własnych wyborów i ocenę wartości tamtego oporu; także – gdy dotyczyło to ruchu kontrkultury czy alternatywnego sposobu życia.

Prace wyróżnione przez Jury są jednak dowodem na to, że młodzież potrafi z uwagą i prawdziwym zainteresowaniem słuchać opowieści o przeszłości, krytycznie przyglądać się źródłom, rozumieć racje różnych stron konfliktów i „ojczystych sporów”, wyciągać wnioski, a poznaną – doświadczoną emocjonalnie historię – atrakcyjnie i twórczo prezentować innym.

Wszystkie nadesłane na konkurs prace zostały wnikliwie przeanalizowane i ocenione przez dwuetapowe Jury. O ostatecznym przyznaniu nagród zdecydowało Jury Finałowe w składzie: prof. Barbara Engelking, prof. Jerzy Kochanowski, prof. Cezary Eugeniusz Król, prof. Andrzej Żbikowski i red. Zbigniew Gluza.

Przyznano: 16 nagród I, II i III stopnia (8 zespołowych i 8 indywidualnych); 22 wyróżnienia I stopnia (13 zespołowych i 9 indywidualnych), a także 26 wyróżnień II stopnia (12 zespołowych i 14 indywidualnych) – w postaci książek (wysyłanych pocztą).

Łącznie nominowano 64 prace 137 autorów. Przyznano również 7 nagród pieniężnych dla opiekunów prac, a także wyróżnienia honorowe (dyplomy i książki) dla opiekunów wszystkich prac nagrodzonych i wyróżnionych.

XVI edycję konkursu „Historia Bliska” współorganizowały i współfinansowały: Muzeum II Wojny Światowej, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Urząd m.st. Warszawy, Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Open Society Institute (Nowy Jork).

Jury przyznało następujące nagrody i wyróżnienia:

czechosłowacko-niemieckie u progu II wojny, w latach 1938–39 (Aleksandra Piątkowska)

I nagrody

zespolowe (2800 zł)

Julita Dzik, Jelizawieta Mojsiuk, Grzegorz Sidorczyk, Anna Siemieniuk z VIII Liceum Ogólnokształcącego (LO) im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za niezwykle bogatą pracę, opartą na wielu różnorodnych źródłach, podejmującą trudną tematykę i drażliwą – z pasją, ale i młodzieńczą przekorą badającą *Rosyjskie ślady w Białymstoku* – w niemal całym XX wieku (opiekun Piotr Liedke)

Kamil Kamieniecki, Jakub Kopeć, Krzysztof Tomaszek z II LO w Zespole Szkół (ZS) nr 3 im. W. Wróblewskiego w Gliwicach (przygotowujący pracę w ramach działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Gierałtovicach) za film dokumentalny *Dwukrotnie wyzwoleni*, dotyczący dziejów nadgranicznej śląskiej wsi Przyszowice w początkach wojny i w momencie wkraczania wojsk sowieckich, oparty na wspomnieniach dziewięciorga świadków tamtych wydarzeń (opiekun Lidia Pietrowska – dyrektor GBP)

indywidualna (1900 zł)

Tomasz Korandy z V LO im. A. Struga w Zespole Szkół Ogólnokształcących (ZSO) nr 11 w Gliwicach za pracę *Z czełkiem na władzę*, pokazującą, w jaki sposób pasja alpinistyczna miłośników gór sprzyjała odważnemu angażowaniu się pojedynczych ludzi i środowisk w opór wobec systemu komunistycznego (Anna Kloza)

II nagrody

zespolowa (2300 zł)

Marcin Kasza, Bartłomiej Kubiak, Mateusz Wyszomierski, Michał Wyszomierski z I LO im. Powstańców Śląskich w ZSO w Bystrzycy Kłodzkiej za reportaż filmowy pokazujący problemy „zwykłych działaczy” opozycyjnych i „Solidarności” w małej miejscowości (Krystyna Magierowska-Kasza – naucz. jęz. pol., matka)

indywidualne (1500 zł)

Agnieszka Walczak z Gimnazjum w ZS w Bukownie za *Okruchy wojennych wspomnień* – pokazanie, że początek i koniec wielkiej wojny może być subiektywnie wyznaczany przez indywidualne doświadczenia (Mirosława Nadymus, Bożena Walczak – matka)

Oldrich Justa z LO w ZSO w Kamiennej Górze za pracę *Sudecki trójkąt* – konfrontację dramatycznych losów ludzi zamieszkujących pogranicze polsko-

Aleksandra Trela z V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie za pracę *Pacyfikacja Swaryszowa. Ostatnie miesiące wojny na terenie gminy Sędziszów*, pokazującą dramatyczne dla społeczności lokalnej wydarzenia z sierpnia 1944 roku (Stanisław Garlicki)

III nagrody

zespolowe (2000 zł)

Celina Bartusik, Angelika Barzyk, Weronika Dranka, Joanna Sitek z LO im. St. Wyspiańskiego w ZSO w Bieczu za *Sekrety ludzkiej pamięci. Prolog i epilog II wojny światowej* – pokazane przez losy pięciorga świadków (Małgorzata Błażewicz)

Magdalena Dobrolińska, Anna Sadowska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Kobiety, żony, matki – obywatelki ZSRR z pochodzenia, grudziądzanki z wyboru* – historię Rosjanki, Ukrainki i Ormianki, którym przyszło zderzyć się z polską rzeczywistością lat 90. (Katarzyna Bartos, Aleksandra Życzyńska)

Lena Marcinkowska, Aleksandra Płotkowiak z Gimnazjum nr 1 im. Kardynała St. Wyszyńskiego w Luboniu za pracę o postawach nauczycieli w różnych okresach PRL – przedstawiających treści patriotyczno-historyczne i religijne oraz cenie, jaką płacili za swoje wybory (Anita Plumińska-Mieloch)

Zofia Chojnacka, Agata Fogiel, Wojciech Kowalczyk, Agnieszka Swend, Lucyna Zielezińska z Katolickiego Gimnazjum im. Św. Filipa Neri w Radomiu za pracę *Wrzesień 1939 – styczeń 1945. Najeźdźcy i wyzwolicieli. Obrazy zachowane w pamięci* – stworzoną w oparciu o relacje siedemnastu świadków historii (Jolanta Skuza)

Natalia Makuch, Kacper Procki, Julita Szarpak z Publicznego Gimnazjum im. J. Kochanowskiego w Zwoleniu za pracę *Od narodzin w deszczu spadających bomb, po podróż psim zaprzęgiem, czyli jak wejść w światową zawieruchę i wyjść z niej bezpiecznie* – oryginalną konfrontację pamięci „dzieci wojny” ze świadomością współczesnej młodzieży (Cezary Imański)

indywidualne (1000 zł)

Mateusz Koperski z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *Spotkania Polaków i Rosjan wokół zdobywania przez Armię Czerwoną Pomorza w 1945 roku* – pokazującą różne postawy zwykłych ludzi wobec Wielkiej Historii (Beata Kasińska, Aleksandra Życzyńska)

Halszka Łączkowska z Gimnazjum nr 3 im. Księdza Piotra Skargi w ZS nr 1 w Szamotułach za pracę To

jest ruch mojego życia. *Jedna solidarnościowa biografia* – pokazująca działalność opozycyjną na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu (Agnieszka Krygier-Łączkowska – matka)

Dominika Wróblewska z X LO w ZS nr 3 w Szczecinie za pokazanie złożoności i niejednoznaczności relacji polsko-rosyjskich na podstawie losów jednej rodziny zesłańców, zapisanych w pracy *Sybir w oczach nastolatki – wspomnienia Wandy Rogas* (Ewelina Kosicka)

Joanna Pochroń z LO im. M. Kopernika w Tarnobrzegu za pracę pod znaczącym tytułem: *Walczyć? Buntować się? A może po prostu odpuścić? Opozycjoniści z rejonu byłego województwa tarnobrzegskiego na temat swoich działań w PRL-u i ich konsekwencji* (Dariusz Bożek)

Wyróżnienia I

zespolowe (700 zł)

Karolina Głębocka, Emilia Karolina Rogowska, Nikoleta Sadowska z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Białystok i okolice w pierwszych dniach II wojny światowej* – ukazującą, dzień po dniu, atmosferę września 1939 w oparciu o relacje niemal 30 świadków historii (Piotr Liedke)

Kinga Paulina Buczkowska, Anna Minkiewicz z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za wnikliwą i pełną pasji pracę *Nie żałuję* – opisującą doświadczenia białostockiej opozycji w przełomowych wydarzeniach w PRL: Października 56, Marca 68, Grudnia 70 i Grudnia 81 (Piotr Liedke)

Denis Dawidziuk, Rafał Gosk, Rafał Pryzmont z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za poruszającą historię ucieczki partyzantów z białostockiego więzienia w 1945 roku podjętą w pracy *Ucieczka w dniu zwycięstwa* (Piotr Liedke)

Malwina Majcher, Aneta Podlaska, Klaudia Przybysz, Adam Rękawek, Wioleta Szczygielska z LO w ZS im. Marszałka J. Piłsudskiego w Garwolinie za pracę *Bij brata Polaka, bohaterze!*, opisującą historię lokalnego oporu – walkę o krzyż w szkole w Miętnej oraz prześladowania i szykany wobec internowanych nauczycieli (Ewa Gałązka)

Agata Białas, Nadia Ougarete z II LO w ZS nr 3 im. W. Wróblewskiego w Gliwicach za przedstawienie losów mieszkańców wsi Przyszowice na pograniczu polsko-niemieckim w pracy *Jak jest wojna to drzazgi lecą po obu stronach...* i konfrontację treści podręczników z doświadczeniem lokalnym (Marek Trojan)

Anna Liczmańska, Karolina Surma z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za wnikliwą rekonstrukcję dziejów z pierwszych i ostatnich dni wojny w oparciu o relacje świadków i korespondencję z frontu wojennego w pracy *Strzępki wspomnień, czyli*

wojna oczami świadków (Ewa Biedrzycka, Aleksandra Życzyńska)

Dominika Forystek, Aleksandra Krupa, Paulina Stach, Gabriela Tomasik z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w ZS Miejskich nr 3 w Jaśle za niezwykle dojrzałą konfrontację wielu relacji i źródeł archiwalnych w pracy *Początek i koniec tej straszliwej wojny zapisany w pamięci mieszkańców Jasła i okolic* (Wiesław Hap)

Mateusz Jaśkiewicz, Adrian Kut, Damian Polny z I LO im. H. Sienkiewicza w Kuluszkach za oryginalny reportaż filmowy o walorach artystycznych *Zniewolone Kuluszki 1939–1945. Początek i koniec*, ukazujący panoramę przeżyć mieszkańców ich miasta (Ilona Fituch)

Agnieszka Antonowicz, Aleksandra Smokowska z II LO im. Wł. Broniewskiego w Koszalinie za ukazanie opozycji w Katowicach i losu działacza NSZZ „Solidarność” Andrzeja Rozpłochowskiego w konsekwentnej, choć kontrowersyjnej w formie pracy *List do córki* (Lechosław Warzyński)

Tomasz Klimas, Agnieszka Mieloch, Aleksandra Makulska z Gimnazjum nr 1 im. Kardynała St. Wyszyńskiego w Luboniu za rzetelnie podjętą próbę analizy uwarunkowań wiodących do podejmowania działalności opozycyjnej w PRL w pracy *My zbudujemy Polskę – trzy portrety* (Anita Plumińska-Mieloch)x

Emilia Szcześniak, Paulina Wójcik, Adam Ziemski z Prywatnego LO im. Św. Królowej Jadwigi w Mariówce za pracę *Dlaczego? Tajemnica przysuskiego lasu* – podejmującą trudny temat wysiedleń mieszkańców wsi z okolic Przysuchy w okresie stalinizmu (za wspomaganie w latach wojny prolondyńskiej partyzantki) (Marzena Papis)

Mateusz Ambrożek, Bartłomiej Ikwanty z III LO im. D. Czachowskiego w Radomiu za umiejętne połączenie historii militarnej z życiem codziennym w pracy *Początek i koniec? A może znów początek? Skrajne okresy II wojny światowej widziane oczami mieszkańców ziemi radomskiej* (Tomasz Kiliańczyk)

Paulina Kobus, Piotr Zbigniew Siemieniuk, Damian Stojaniuk, Diana Twarowska z LO im. Komisji Edukacji Narodowej w ZS w Siemiatyczach za profesjonalnie zmontowany film, poruszający temat deportacji na Syberię mieszkańców ich terenów: *Sybirackie losy – wspomnienia Henryka Ekielskiego* (Bożena Czerkas)

indywidualne (450 zł)

Oskar Ciulkiewicz z II LO z Białoruskim Językiem Nauczania im. Bronisława Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim za pokazanie w filmie paradoksów historii w losach mieszkańców Orli, którzy jako robotnicy przymusowi znaleźli w czasie wojny na obczyźnie *Drugi dom* (Włodzimierz Wawulski, Erwin Ciulkiewicz – brat)

Karolina Sroka z Gimnazjum nr 2 im. C.K. Norwida w Bochni za pracę opartą na relacji prababci – o przedwojennej biedzie wsi, bezlitosnych decyzjach władz okupacyjnych, rodzinnych uczuciach i wzajemnej solidarności: *W imię przyjaźni. Cierpienie i trudne wybory – poezją życia dzieci tamtych lat* (Marta Kukułka)

Magdalena Stańczyk z V LO im. A. Struga w ZSO nr 11 w Gliwicach za wnikliwe i dojrzałe pokazanie weryfikowania tożsamości, jakie stało się udziałem mieszkańców Śląska w czasie wojny i okresie powojennym, w pracy *Pogranicze* (Anna Kloza)

Błażej Ciecierski z Prywatnego LO im. Św. Królowej Jadwigi w Mariówce za dociekliwość badawczą i bogactwo faktów zebranych w relacjach dwanaściora świadków – na temat sytuacji mieszkańców Ziemi Przysuskiej w pierwszych i ostatnich dniach wojny (Marzena Papis, Elżbieta Chodkiewicz – bibliotekarka)

Michał Kowalski z Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II w Odolanowie za oryginalną narrację o wojennych losach mieszkańców Odolanowa, pokazanych przez „przedmioty”, w pracy *Historia małych nożyczek, wielkich pieniędzy oraz psa Mikusia!* (Andrzej Wasiela)

Łukasz Mierzejewski z Katolickiego LO im. Św. Filipa Neri w Radomiu za opartą na solidnych kwerendach, bogatą w fakty pracę na temat opozycji demokratycznej w Radomiu *Bo najważniejsza była Polska* (Jolanta Skuza)

Marcin Więckowski z LO w ZS Licealnych im. Józefa Piłsudskiego w Ustrzykach Dolnych za ciekawe i odważne badanie stosunków polsko-sowieckich na Rzeszowszczyźnie w pracy *Zbrodniarze czy przyjaciele? Stosunki polsko-rosyjskie w historii najnowszej* (Marek Andruch)

Łukasz Orłowski z LO im. Mieszka I w Zawadzkiem za dojrzałość badawczą i rzetelną konfrontację pamięci wydarzeń opisywanych przez babcię autora z obiektywizującymi opisami historyków – w pracy *Jak to za Niemca było i jak się skończyło...* (Arkadiusz Baron)

Kacper Górniak ze Społecznego LO w Żarach za dociekliwość badawczą w rekonstrukcji losów rodziny Dolińskich w pracy *Katyń. Syberia. Historia jednej rodziny* (Piotr Partyka)

Wyróżnienia II (książki)

zespolowe

Dawid Baltyzar, Dawid Panek, Karolina Pędziwiatr, Natalia Skóra z ZSO im. Prof. Stanisława Bąka w Grębowie za pracę *Ocalić od zapomnienia – Grębowszczyzna w czasie wojny* (Izabela Pędziwiatr)

Anna Maziarek, Karol Maziarek z I LO im. M. Kopernika w Jarosławiu za pracę *Bez wystrzału* (Joanna Szczedaneek)

Weronika Bartosik, Karolina Leśniak, Marcela Raszevska z II LO im. T. Kościuszki w Kaliszu za pracę *Pamiętnik wojenny* (Wojciech Dysko)

Aleksandra Rudzińska, Agnieszka Szarkowicz z ZS Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku za pracę *Zachowane w pamięci... przyszłym pokoleniom...* (Roman Federkiewicz, koordynator działu historyczno-etnograficznego Muzeum Ziemi Leżajskiej)

Paulina Boho, Zuzanna Chrząstek, Milena Kucharska, Magdalena Lorenc z ZS Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku za pracę *Początki i koniec II wojny światowej na ziemi leżajskiej* (Dariusz Półciwarteek)

Izabela Iżewska, Weronika Lebow, Emilia Nowak, Anna Rodzajewska, Marta Włosek z Gimnazjum im. Św. Stanisława Kostki w Lublinie za pracę *Pierwsze i ostatnie dni wojny we wspomnieniach H. i A. Dominko* (Aleksander Petkiewicz)

Bartosz Cebula, Daniel Lach, Krzysztof Madziar, Michał Siwek z I LO im. J. Długosza w ZSO nr 1 w Nowym Sączu za pracę *Odnova to piękny kwiat, który wyrośnie tylko na glebie sprawiedliwości* (Jacek Tomasiak)

Łukasz Kowalcze, Ewa Wrzeszczak z I LO im. E. Romera w Rabce za pracę *Damy radę! Jak nie my to kto? Czyli o młodości, buncie i pragnieniu wolności w czasach PRL* (Joanna Stachura)

Marcin Czapiewski, Karol Litawa, Patryk Rembiasz, Łukasz Ścisłowski, Piotr Wawrzyniak z Gimnazjum im. Zjednoczonej Europy w ZS w Subkowach za pracę *Historia pewnego pomnika* (Dominik Szupryczyński)

Aleksandra Ławniczak, Wojciech Rzepiński z Gimnazjum i Liceum im. Piotra Skargi w ZS nr 1 w Szamotułach za pracę *Tam ślad po mnie pozostał...* (Wiesława Araszkiwicz)

Małgorzata Brudecka, Kinga Kempieńska z XII LO im. Bolesława Chrobrego we Wrocławiu za pracę *Trzeba było coś robić... Czyli jak przeciwstawiano się władzy w czasach PRL-u* (Krzysztof Nowak)

Aneta Czech, Karolina Gabryńczyk, Dominika Jędryczka, Karolina Madej, Patrycja Rygłowska, Urszula Siemieniako z LO nr XII im. Bolesława Chrobrego we Wrocławiu za pracę *Niezatarte ślady w pamięci – wspomnienia z II wojny światowej* (Krzysztof Nowak)

indywidualne

Katarzyna Mazur z LO im. St. Wyspiańskiego w ZSO w Bieczu za pracę *Andrzej Szkaradek. Człowiek sądeckiej „Solidarności”* (Małgorzata Błazewicz)

Monika Gnela z I LO im. Powstańców Śląskich w ZSO w Bystrzycy Kłodzkiej za pracę *Ocalałe serca* (Ewa Mołdysz)

Katarzyna Białek z III LO im. Bohaterów Westerplatte w ZS im. J. Wyżykowskiego w Głogowie za pracę *Ręce rzucające brukowce* (Leszek Łuka)

Dominika Pleśniak z I LO im. M. Kopernika w Jarosławiu za pracę *Zanim ranek ogarnął Polskę, była noc 12/13 grudnia 1981 – stan wojenny w pamięci jarosławskich działaczy „Solidarności”* (Joanna Szczepanek, Barbara Kondracka – rodzina,)

Magdalena Gawron z I LO im. Księcia Bolka I w Jaworze za pracę *Nieznane, lecz niezapomniane kadry z życia mieszkańców Małopolski Wschodniej w okresie okupacji* (Władysław Woźniakiewicz – wujek)

Monika Gumna z I LO im. O. Kolberga w Kościanie za pracę *Koniec czy początek...* (Janusz Grupiński)

Karolina Majka z VI LO im. A. Mickiewicza w Krakowie za pracę *Ślad wojny w ludzkiej duszy – przeżycia pierwszych i ostatnich dni wojny we wspomnieniach moich krewnych* (Wojciech Rak)

Michalina Wielebińska z II LO im. M. Kopernika w Lesznie za pracę *W walce o lepsze jutro* (Robert Robaczyński)

Dominika Śnieguła z ZS Publicznych w Łyszkowicach za pracę *Wspomnienia wojenne mieszkańców Łyszkowic i okolic* (Małgorzata Grochowa)

Marta Kowalczyk z II LO im. C.K. Norwida w Ostrołęce za pracę *...Lata wy straszne, lata wąskie...* (dr Jan Mironczuk)

Patrycja Rozwadowska z Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II w Sztumie za pracę *Oblicze wojny widziane oczyma babci i dziadka* (Eleonora Karzarnowicz)

Ewa Buczek z LO im. M. Kopernika w Tarnobrzegu za pracę *Wojna? A co dla nich znaczyło to słowo? Powrót do Tarnobrzega i okolic w pierwszych i ostatnich dniach II wojny światowej* (Leszek Buczek – ojciec)

Mariusz Gawel z I LO w ZSO w Zabrze za pracę *Kadry pamięci* (Ewa Olejarz-Dyduch)

Joanna Siwek z I LO im. M. Kopernika w Żywcu za pracę *Relacje i wspomnienia świadków – tragizm II wojny* (Ewa Góra)

Nagrody dla nauczycieli

I Nagroda (1450 zł)

Piotr Liedke z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za opiekę nad czterema pracami dwanaściora laureatów, w tym nad pracą, która otrzymała I nagrodę zespołową

II Nagroda (1100 zł)

Anna Kłoz z V LO im. A. Struga w ZSO nr 11 w Gliwicach za opiekę nad dwiema pracami dwojga laureatów, w tym nad pracą, która otrzymała I nagrodę indywidualną

III Nagroda (800 zł)

Aleksandra Życzyńska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za opiekę nad trzema pracami pięciorga laureatów

Anita Plumińska-Mieloch z Gimnazjum nr 1 im. Kardynała St. Wyszyńskiego w Luboniu za opiekę nad dwiema pracami pięciorga laureatów

Marzena Papis z Prywatnego LO im. Św. Królowej Jadwigi w Mariówce za opiekę nad dwiema pracami czworga laureatów

Jolanta Skuza z Katolickiego Gimnazjum im. Św. Filipa Neri w Radomiu za opiekę nad dwiema pracami sześciorga laureatów

Lidia Pietrowska z Gminnej Biblioteki Publicznej w Gierałtowicach za opiekę nad pracą trzech laureatów, która otrzymała I nagrodę zespołową

Warszawa, 10 września 2012

Komunikat podpisało Jury Finałowe:

- (-) Barbara Engelking
- (-) Zbigniew Gluza
- (-) Jerzy Kochanowski
- (-) Eugeniusz Cezary Król
- (-) Andrzej Żbikowski